

*Piraten
dilemma*

Piratens dilemma

av Christian Lanciai (1992)

Pjäsens innehåll.

Tidernas värst beryktade pirat kapten Svartskägg, alias Edward Teach (som även förekommer i Robert Louis Stevensons "Arvingen till Ballantrae") sänker ett fartyg och mönstrar dess överlevande folk för att låta dem gå plankan. Den siste, en okänd gentleman, intresserar sig för piratens bakgrund och får piraten att berätta sitt liv för honom i tre scener. I avslutningsscenen lyckas gentlemanen till slut finna vad han sökte: en gnutta mänsklighet hos pirathövdingen, men just denna gnutta mänsklighet och detta försonande drag blir hos en sådan pirat till den svaghet som leder till hans fall.

Personerna :

Kapten Edward Teach, alias Svartskägg

några av hans män:

Grovklåparn

Kålsuparn

en steward

en rorsman

Dick

Harry

Tom

Jack

en civil passagerare

en vacker ung dam

en okänd gentleman

en värdshusvärdinna

Edward Teach som pojke (Ned)

hädarn och

snuskhummern, krogstamgäster

tre unga kända sjömän

kapten Hornigold

andra pirater

andra hantlangare,

och annat mustigt krogfolk

Piratens dilemma

Scen 1. Piratkaptens kabyss.

Svartskägg (i kabyssen vid bordet med en stor bägare rom framför sig)

För ner nästa!

(två hemska pirater kommer ner med en bakbunden ynkelig stackars tillfångatagen passagerare)

Och vad är du för en ynkelig skit då?

Grovlåparn Svvara kapten, din ynkliga skit! (drar i den bakbundnes rep uppåt, så att det gör ont)

passageraren (gnäller) Aj!

Kålsuparn Säg något vettigt i stället!

Svartskägg (reser sig och kastar rom i ansiktet på karlen) Tala som en karl eller tig, din enfaldiga ynkedom! Här tolereras inga klagomål!

passageraren (får panik) Hjälp! Jag är kunglig notarie från Boston på väg till Västindien för att tjänstgöra hos guvernören på St. Vincent...

Svartskägg (avbryter) Värst vad han blev talför genast! Se till att han tiger!

Grovlåparn (drar i repet uppåt igen) Tig, ditt kräk!

passageraren Aj! Hjälp!

Grovlåparn Hör du inte vad jag säger? Tig, ditt kräk!

Svartskägg Tapp till truten på den bastarden!

Kålsuparn (munkavlar passageraren med att binda en röd näsduk för munnen på honom.

Passageraren försöker desperat ge tjut ifrån sig som kvävs.)

Såja, din hundlort! Nu kan du gå och klaga inför guvernören!

Svartskägg Vi har hört nog av denna bedrövliga ynkedom.

Grovlåparn Vad ska vi göra med honom, Sir?

Svartskägg Han är komplett värdelös. Lojala samhällstjänare har vi absolut ingen användning för och inte vår fria värld heller. Släng honom genast åt hajarna!

Grovlåparn och Kålsuparn Ja, Sir!

Svartskägg Och hämta sedan ner nästa!

(Grovlåparn och Kålsuparn för ut passageraren igen, som förgäves försöker göra motstånd och ge ifrån sig halvkvävda ljud. De går ut under ständiga handgripligheter.)

Hur många ynkryggar skall jag behöva kasta åt hajarna innan vi har en fri värld av män? Vid min svarta själ, jag behöver en sup! *(tömmar bägaren i ett svep)* Steward!

stewarden (kommer in bakifrån) Ja, kapten?

Svartskägg Jag behöver mera rom!

stewarden Ja, kapten. (vill föra ut bägaren)

Svartskägg Nej, din erbarmliga klantskalle! Kom in med kaggen!

stewarden Ja, kapten. (försvinner)

Svartskägg Jag är trött på alla dessa missfoster till kretiner som aldrig begriper vad man menar! Vad gör man med alla världens dumma människor som inte hajar självklarheter? Jo, man låter dem gå plankan! Man låter hajarna shanghaja dem! Åt fanders med hela mänskligheten! Det är mitt valspråk.

(stewarden återvänder med en kagge rom.) Bravo, min gode man, äntligen någon som är till någon nytta här i världen! Hit med kaggen! (tar kaggen ifrån honom, sätter den på sin skuldra och dricker direkt ur kranen.)

stewarden Någonting annat, Sir?

Svartskägg Nej, din ynkliga loppa, du kan försvinna. (stewarden går.)

(Det hörs förskräckta damrop, och i nästa ögonblick kommer Grovklåparn och Kålsuparn ner med en vacker ung dam bakbunden på samma sätt som det tidigare offret.)

Nej, har man sett vad! En dam! Hur kunde hon låta bli att gå till botten med den plundrade kofferdisten?

Grovklåparn Hon simmade, kapten.

Svartskägg En dam som kan simma? Inte dåligt. *(sätter kaggen på bordet.)*

(hårt) Släng henne åt hajarna.

Kålsuparn Vi kan få lösen för henne, Sir.

Svartskägg Släng henne åt hajarna!

Grovklåparn Men hon kan ju simma, Sir?

Svartskägg *(drar sin sabel)* Vi har ingen plats för fruntimmer ombord. De blir bara hysteriska och driver bra karlar från vettet. Ingenting är så destruktivt för sann maskulin duglighet som fruntimmersfasoner. Släng henne åt hajarna!

damen Kapten Svartskägg, ni är en grobian!

Svartskägg Ska ni säga! Och vad är ni då? Stor i truten kanske? Mukavla henne och släng henne åt hajarna! *(Grovklåparn munkavlar henne genast som den föregående. Hon gör motstånd men besegras.)*

Kålsuparn Vi kunde ha behövt en köksa, Sir.

Svartskägg Köksa blir du själv om du inte genast slänger henne åt hajarna!

Grovklåparn Hon kan simma, Sir.

Svartskägg Låt henne simma då! Jag ska lära henne att simma! *(ger henne en kraftig rispa i ryggen så att hennes klänning går sönder och blodet sipprar fram.)* Skär sönder hennes rep innan hon slängs i vattnet! Riv av henne kläderna innan ni slänger i henne, så att hon får full rörelsefrihet när hon simmar! Låt henne simma för livet! Och skåda sedan därpå med lust, när hajarna simmar i kapp henne! Hä-hä-hä-hä! *(skrattar rått och våldsamt)* Släng henne över bord genast! *(Grovklåparn och Kålsuparn släpar ut damen under handgripligheter som förut.)*

Steward!

steward *(återkommer)* Ja, Sir?

Svartskägg Hämta hit lite krut!

steward Ja, Sir.

Svartskägg *(tappar upp mera rom åt sig i bägaren ur kaggen)* Synd att jag inte får se henne sprattla bland hajarna själv! Men jag har sett det förut. Det räcker om männen får sitt lystmäte på att få se en vacker ung dam få vad hon tål! Hä-hä-hä-hä!

steward *(återkommer med ett kruthorn)* Varsågod, Sir.

Svartskägg Tack, steward! Återgå nu till disken!

(tar fram några pokaler som han tappar rom i och sedan lägger krut i.)

Det är dags för några cocktails.

(Grovklåparn och Kålsuparn kommer ner med nästa fånge: en gentleman, bakbunden som de övriga.)

Och vad är nu detta för en fin herre? Låt honom tala för sig, lustigkurrar! Vem är ni och vad vill ni?

gentlemannen Det är jag som borde ställa den frågan till er, Sir.

Svartskägg *(sårad)* Vet ni inte vem jag är?

gentlemannen Alla vet vem Svartskägg är, men ingen vet vem Svartskägg är.

Svartskägg *(ännu mera sårad)* Vad menar ni, för tusan bövlar, egentligen?

gentlemannen Jag bara undrar vad som döljer sig bakom det stora svarta skägget.

Svartskägg *(mäter honom med blicken)* Jaså, det undrar ni? *(efter en sekunds tvokan)* Min bror, ni skall dricka med mig! Ge honom en cocktail!

Kålsuparn (som varit med förut, tar en av drinkarna och ger gentlemannen, medan Grovklåparn befriar hans händer) Varsågod, Sir.

gentlemannen Jag tackar. (doftar) Är det händelsevis rom?

Svartskägg Hur kunde ni gissa det? Men där saknas en krydda. Sätt fyr på spriten, Grovklåparn! (denne för ett elddon till pokalen, som fattar eld och sprakar. Gentlemannen tappar dock inte pokalen.)

gentlemannen (inför de tre piraternas förvåning över hans oberördhet) Jag råkar känna till eldslukarkonsten. (dricker) Ah! Utsökt!

Svartskägg (smått imponerad) Men slå er då ner, för sjutton bövlar, och var min gäst!

gentlemannen Tack, gärna. (slår sig ner.)

Svartskägg Och ni också, Grovklåparn och Kålsuparn! (Även dessa slår sig ner.) Ta er en pokal! Nu ska vi språkas vid med denna fina gentleman! Var sade ni att ni kom ifrån, min herre?

gentlemannen Jag har inte sagt att jag har kommit någonstans ifrån. För resten, var kommer ni själv ifrån egentligen, min herre?

Svartskägg Bristol.

gentlemannen Ah, som alla riktiga sjömän! Och var det länge sedan?

(Svartskägg har under tiden under bordet tagit fram två pistoler som han nu plötsligt avfyrar på måfå med två skott var under bordet.)

Kålsuparn (panikslagen) Nej, kapten, inte nu igen!

Grovklåparn (skriker) Hjälp! Jag är träffad!

Svartskägg Hä-hä-hä-hä! (asflabbar rått och länge)

gentlemannen (oskadd, när Svartskägg hämtat sig) Gör ni ofta så där?

Svartskägg (blir brutal igen) Även jag behöver lite stimulans ibland! Ta hand om din sårade kamrat, Kålsuparn, och bär ut honom och plåstra om honom! Jag vill språka i enrum med den här kallblodige nykomlingen med tur ett tag.

Kålsuparn Ja, kapten. Kom nu, Grovklåparn, så går vi.

Grovklåparn Oj oj oj! (jämrar sig oavbrutet medan Kålsuparn hjälper honom ut och blodet ymnigt försar från den sårades ben.)

gentlemannen Ni kunde ha träffat alla tre med den där metoden.

Svartskägg Jag vet. Det kallas kapten Svartskäggs roulette. Alltid retar det någon. Hä-hä-hä!

gentlemannen Men varför gör ni på det sättet?

Svartskägg Min vän, jag är piratkapten. Jag är laglöshetens furste. Men jag behöver mina män, och utan lagar och disciplin kan jag inte hålla dem. För att de inte skall våga bli lika laglösa som jag måste jag ibland påminna dem om att ingen kan vara så farlig som jag.

gentlemannen Tror ni inte att de vet det redan, så världsryktbar som ni redan är, utan att ni på måfå skjuter ihjäl dem?

Svartskägg Min ärade gäst, om ni på något sätt kände till världsryktbarhetens natur så skulle ni veta, att ingen världsryktbarhet kan bestå om den inte ständigt förnyar sig själv, överträffar sig själv och ständigt fortsätter att utveckla sin egenart.

gentlemannen Herr kapten, får jag ställa er en personlig fråga?

Svartskägg Fråga på egen risk. Jag kanske skjuter ihjäl er.

gentlemannen Hur blev ni sådan?

Svartskägg (lägger den ena pistolen på bordet, tvekar en sekund) Varför frågar ni?

gentlemannen Av ren mänsklig nyfikenhet.

Svartskägg Jag ser att ni faktiskt menar det. Nåväl, jag ska berätta för er min sällsamma saga. Ni har ingenting att förlora på att få veta allt, och jag tar ingen risk

med att låta er leva tills jag berättat till punkt. Alla tillfångatagna passagerare före er har ju, som ni säkert vet, redan avrättats.

gentlemannen Ja, och den sista var en kvinna, som ni lät kasta över bord naken med en rispa på ryggen, så att hajarna säkert skulle ta henne.

Svartskägg Hon kunde simma. Bättre för henne att hajarna tar henne än att männen gör det. Dessutom behöver männen litet underhållning.

gentlemannen De gormade av vällust som romare inför gladiatorspel.

Svartskägg Medge att vi engelsmän överträffar romarna i ädla sporter. *(dricker)*

gentlemannen Själv föredrar jag teoretiska nöjen som ingen kan skadas genom.

Svartskägg Som vad?

gentlemannen Utrannsaktning av människoöden.

Svartskägg Som mitt?

gentlemannen Varför inte? Jag har ingenting att förlora.

Svartskägg Ni måste väl ändå vara medveten om att ni inte kan få veta allt om mig och därefter räkna med att få leva vidare?

gentlemannen Då är det lika bra att jag får veta allt om er, eftersom jag tydligen ändå skall dö.

Svartskägg Ni tar det lugnt. Jag skulle behöva sådana som ni bland mina yrkesmördare. Men ni kan väl inte ens avlossa en pistol.

gentlemannen Jag har faktiskt aldrig försökt.

Svartskägg Att en sådan som ni skulle råka ut för en sådan som jag! Hur bar ni er åt?

gentlemannen (slår ut med händerna) Nyfikenhet.

Svartskägg Är ni kanske advokat till yrket? Skulle ni med er halhet kunna rädda mig från galgen?

gentlemannen Ursäkta mig, men jag trodde att det var jag som skulle intervjuas.

Svartskägg (lutar sig tillbaka) Nåväl, min gode man, hör min saga, och tag den sedan med er in i döden! *(dricker)*

Det hela började i Bristol....

Scen 2. Vårdshuset i Bristol, slutet på 1600-talet.

Ett riktigt ruskigt vårdshus, trångt och rökigt, med mycket tvivelaktigt klientel: idel ruskprickar till berusade sjömän med lapp för ögat, träben, papegojor på skuldran, med dukar över huvudet, ringar i örönen, knivar till hands, med pipor och groggar och fala fruntimmer. Allt är liv och rörelse och kaos.

värdinnan Hämta mera gin åt gästerna, Ned!

Ned (en 13-års pojke) Ja, mor.

värdinnan Och raska på! Här står inte folk och väntar på att bli nyktra!

hädarn (vid disken) Mor Teach har vackra bröst idag.

värdinnan Håll käften, din slyngel, och vädra ut dina tarmar, vad?

hädarn Visa era bröst bara, det som dallrar av åtrå där innanför blusen!

värdinnan Din osnutna torsk, är du här för att dricka kanske eller bara för att drägla?

hädarn Ge mig en dubbel gin, så dräglar jag bättre sedan.

(tre friska kända sjömän kommer in)

hädarn Hallå där, vill ni mönstra?

sjöman 1 Vi har just kommit i land.

sjöman 2 Vi har just mönstrat av från ett skepp från Boston.

hädarn Då har ni rest långa vägar? Då är ni väl trötta och hungriga nu? Vin och fruntimmer, vad?
sjöman 3 Ärligt talat behöver vi lite omväxling.
värdinnan (till Ned, som kommit med gin) Knockoutdropparna, Ned.
Ned Nu igen?
värdinnan Här är tre oemotståndliga arbetsförmågor.
hädarn Vad vill ni ha? Jag bjuder!
sjöman 1 Jag kan behöva en liten whisky till att börja med. Tar du en också, Jim?
sjöman 2 Jag föredrar portvin.
sjöman 3 Jag med.
hädarn Vad snälla ni är! Fromma och beskedliga som små lamm! Ni har inte varit med om mycket! Vad gjorde ni i Boston egentligen?
sjöman 1 Vi fraktade pilgrimer.
hädarn Pilgrimer?
sjöman 2 Kväkare och puritaner och sådant.
hädarn Finns det sådana än? Fastän Cromwellarna är borta för länge sen och vi haft två revolutioner i motsatt riktning!
värdinnan Såra inte ungdomarna, hädarn. De är kanske fromma själva.
sjöman 3 Det var vår första resa, frun. Tillräcklig som sådan.
hädarn Jag slår vad om att ni fick lära er mycket!
sjöman 1 Ja, men nog inte tillräckligt. Det var en snäll och mjuk resa, och vi önskar nog lite mera äventyr nästa gång.
hädarn Äventyr! Om det är något jag kan bjuda på så är det äventyr! Vad för slags äventyr önskar ni?
sjöman 1 (sneqlar mot de andra två) Söderhavet kanske?
sjöman 2 Västindien!
sjöman 3 Indien!
hädarn Ni har minsann blygsamma pretentioner! Men jag kan bjuda på alla tre!
sjöman 1 (lättad) Det var inte dåligt!
hädarn Drick upp bara, så skall jag avslöja era möjligheter över nästa glas!
sjöman 1 (tömmar sitt glas) Uppdrucket!
sjöman 2 Här med!
sjöman 3 Här med! Vad får vi nu?
hädarn Vad ni än önskar, sköna ynglingar. Jag bjuder.
sjöman 1 Då fortsätter jag med whisky.
sjöman 2 Jag tar portvin.
sjöman 3 Jag tar sherry.
värdinnan Kommer. (till Ned) Har du knockoutdropparna?
Ned Här. (värdinnan tömmer en liten flaska i de tre glasen.)
hädarn Kom nu, gossar små, så går vi till ett privat rum, där vi i lugn och ro kan prata affärer. (blinkar åt värdinnan, för med sig pojkarna ut från lokalen till ett inre rum.)
värdinnan Jag kommer in till er med glasen. (går efter dem.)
Ned (för sig själv) De säger att de gör goda sjömän med knockoutdropparna, men jag får aldrig se resultatet. De försvinner bara.
värdinnan (återkommer) Nå, pojke, står du där och drömmer nu igen? Sätt fart på ruljangsen, vet jag!
Ned När kommer far hem, mor?
värdinnan Aldrig så länge jag lever.
Ned Var är han då?

värdinnan Om han inte dinglar i någon rånock eller slutat i havets djup så gör han klokt i att hålla sig så långt borta från vårt hav och våra kuster som möjligt.

Ned Kommer han aldrig mer tillbaka?

värdinnan Det är bäst att du inser, Ned, att du aldrig någonsin haft någon riktig far.

Ned Men hur kan en pojke leva utan far? Jag måste väl få ha en far som alla andra?

värdinnan Nej, Ned, du är inte som alla andra, för den knölen som gav mig dig var den värsta bov som någonsin satt sin fot i detta skitiga värdshus. Aldrig ville jag ha barn, och alltid lyckades jag undvika att få barn, men den knölen knäckte mig.

snuskhummern Din mor är den bästa horan i hela Bristol, pojke. Jag har känt henne i sjutton år. Ingen är bättre än hon. Alla män blir tillfredsställda av henne utan att någon lyckats komma åt henne.

värdinnan (till Ned) Utom din ohängde far.

snuskhummern Och det förlåter hon honom aldrig.

hädaren (kommer ut igen) De är färdiga. Den rödhårige kan "Pandora" ta. Han ville ju till Söderhavet. Den blonde är åt "Henrietta" och Västindien. Den mörke kan kapten Smith på "Rosebud" ta. Han ska ju till Indien.

värdinnan Du uppfyller dina skyldigheter väl mot dina beställare, hädarn.

hädarn Det är mitt jobb. Sätt fart, gossar, innan de vaknar!

(några kraftiga sjömän i krogen vaknar till, stiger upp och går ut efter de tre shanghaijare.)

värdinnan Vi delar väl vinsten som vanligt?

hädarn Du glömmer mina utgifter för drinkarna.

värdinnan Dem bjuder huset på.

snuskhummern Glöm inte, hädarn, att "Peggy Sue" behöver mera folk till Shanghaij.

hädarn Du har rätt, din snuskhummer. *(tömmar sitt glas)* Vi måste ha mer folk idag ännu.

värdinnan Ge bara inte mitt ställe dåligt rykte.

hädarn Om bara du, moster, håller tätt så att det inte pratas om det här så kan vi lugnt fortsätta åtminstone så länge dina knockoutdroppar fungerar.

värdinnan Mitt hus är mån om sitt rykte.

hädarn Men jag litar inte på pojken din. Han börjar bli för gammal. Han kan börja förstå ett och annat.

värdinnan Han är lojal mot sin mamma, för han har ingen annan.

hädarn Det är på tiden att vi försäkrade oss om hans själ.

Ned (oskyldigt) Hur då?

hädarn Min pojke, du borde bli karl någon gång.

Ned Det blir jag väl vare sig jag vill eller inte.

hädarn En riktig karl!

värdinnan Vad vill du göra med honom?

hädarn Lära honom att känna att han lever. Har han inte haft sina första sädesutgjutningar redan?

värdinnan (nickar försiktigt)

hädarn Då är det på tiden! Kom, min pojke! *(grabbar tag i honom)*

Ned Vad är det? Släpp mig!

värdinnan Gör vad du vill med mig, hädarn, men skona pojken.

hädarn Han ska lära sig sitt yrke!

snuskhummern Akta dig, min pojke! Den där bastarden vill bara shanghaija din själ för evigt!

Ned Vad betyder det egentligen att shanghaija?

hädarn Det är det jag är till för att lära dig! Kom nu! *(för ut honom mot sidorummet.)*

Ned Och om jag inte vill?
hädarn Du kommer att vara mig tacksam efteråt!
(till värdinnan) Det är på tiden att han får sig en far.
värdinnan Du var nog den enda här i världen som kunnat bli en sämre far för honom än hans riktige far.
hädarn Det är det som är meningen! Hä-hä-hä! *(skrattar rått och går ut med pojken.)*
värdinnan Nu blir han lika förstörd som far hans och alla andra karlar här i världen.
snuskhummern Varför står ni kvinnor ut med oss egentligen?
värdinnan (rycker på axlarna) Kanske för att vi är ännu sämre själva. I alla fall har vi inget annat att göra.

Scen 3. På däck av ett fartyg.

Hornigold (med kikare för ögat) Ser du den där läckra franska kofferdisten där, Teach? Den fruktar inget ont, kriget är över, och den inbillar sig att vi nalkas den i fredliga avsikter! Vad säger du om det, Teach?
Teach (en grann mörk ung man, slätrakad och kortklippt, i officersuniform som styrman)
Vi står under vår brittiska flaggas beskydd. Vad vi än företar oss är vi välsignade av kronan.
Hornigold Ja, det ska gudarna veta, Teach! Du är då verkligen en sann lärjunge till mig av djävulens nåde! Det blir något stort av dig en dag! Gör redo för slag och äntring! Öppna kanonportarna!
Teach Men är en sån där fransk kofferdist verkligen värd att kapa? Finns det verkligen något värdefullt ombord?
Hornigold (allvarligt) Styrman Teach, har ni inte klart för er grunden för all kaparsjöfart? Inget fartyg är så ringa att det inte är värt att uppbringas! Inget fartyg är så värdelöst att det inte har något av värde! Är skeppets last värdefull kan man utan vidare offra dess passagerare och besättning, men om dess last är värdelös finns det alltid någon människa ombord som antingen är värd att värva eller kräva lösen för! Därför: man kan aldrig kapa, plundra och sänka tillräckligt många skepp, ty det finns alltid fler och rikare skepp kvar att uppbringa! *(höjer sin sabel)* Rensa därför havet från alla onödiga fartyg, och låt piratväsendet ensamt behärska haven och hela jorden! Ge fyr! *(kanonerna ger en bredsida)*
Teach (spanar över relingen) Fullträff!
Hornigold Hade du väntat dig något annat? Nu blir det äntring, och så hänger vi alla fransoserna i rånocken innan vi sänker henne, så blir det ett sällsamt skådespel: ett sjunkande skepp fullt med sprattlande matrosar i riggen! Med bakbundna händer! Så att ingen kan komma loss!
Teach Får jag äran att äntra fransosen, Sir?
Hornigold Nej, styrman Teach, denna gång skall jag göra det själv, ty jag råkar veta att sällsamma skatter döljer sig ombord. Men jag litar på er och överlåter befälet åt er för tillfället över mitt fartyg. Sedan skall vi sida vid sida med två osårbara fartyg göra tillvaron osäker för alla fredliga skepp på de sju haven!
Teach Ja, Sir.
Hornigold Gör klart för äntring! Ge en ny bredsida! *(kanoner och krutrök)* Såja! Men skjut henne inte i sank! Vi har användning för henne! Äntring!
(sabelskrammel, äntringsskrin, entusiastiska sjömän med huvuddukar, dolkar i munnen och blixtrande sablar springer över däck för att delta i äntringen)
Skeppet är ditt, Teach! Avvakta vidare order!

Teach Ja, Sir. (*Hornigold äntrar och försvinner.*)

(*för sig själv*) Ja, plundra du ditt offer i fred och häng alla oskyldiga människor i rånocken, din stackars narr till skrytande skränflock! Ombord på det här skeppet kommer du aldrig mer, hur många du än mördar och flår, plundrar och hänger och kastar åt hajarna! Rorsman, fem streck upp mot vinden.

rorsmannen Skall vi ändra kurs, Sir?

Teach Ja. Vi ska dra oss ur den här osmakliga striden. (*indikerar det andra skeppet*)

rorsmannen Men kaptenens order, Sir?

Teach Han har lämnat befälet åt mig. Själv tar han befälet där borta. Han vill nämligen inte dela det skeppets guld med oss.

rorsmannen Finns där guld?

Teach Massor. Men vi ska skaffa oss vårt eget guld.

Hornigold (ropar utanför scenen) Teach! Fall inte av för mycket!

Teach Vind i alla segel! Vi seglar ifrån henne! Klart för en ny breddside!

rorsmannen Sir, vad gör ni?

Teach Vi ska ge kapten Hornigold en läxa för tid och evighet! Han har hunsat med mig länge nog! Jag var aldrig hans lärjunge! Jag var från början endast djävulens egen lärjunge, och jag har bara behållt det där skrävlande rovdjuret så länge jag hade nytta av honom! Ge fyr!

(*kanonerna dånar. Skrin och klagan hörs från det andra skeppet.*)

Hornigold (mera enträget) Teach! Du är djävulen själv!

Teach Fullträff! De sjunker! Nu har du plundrat din sista skuta, Hornigold! Skjut, om någon försöker simma över hit! Nu övertar jag ruljangsen!

rorsmannen Sir, ni har just skjutit i sank ett fartyg tillhörigt hennes majestät drottningen av England fört av en brittisk kapten!

Teach Nej, min vän, kapten Hornigold har själv råkat ut för den dödsfälla han ordnade åt ett fredligt utländskt fartyg. Jag har bara skipat rättvisa. Jag är bara instrumentet för ett gudomligt rättvist öde!

rorsmannen I negativ bemärkelse i så fall.

Teach Varje öde är negativt men lärorikt. Du vill väl överleva, rorsman? Glöm inte att jag är fostrad av kapten Hornigold, som nu går till botten där ute för att han förtryckte mig! Jag har lika liten respekt för ett mänskoliv som han! Och ve den som inte respekterar mig! Jag lovar dig, rorsman, att jag skall bli den rikaste och mest framgångsrika piraten av alla! Och envar som trotsar mig skär jag halsen av! Är det förstått?

rorsmannen Jag vet inte vem som är värst, ni eller kapten Hornigold.

Teach Han är död! Han drunknar därute, förbannande mig! Men jag lever! Er jämförelse är därför värdelös!

rorsmannen Och hur tror ni att besättningen skall följa er? Ni blir mördad i sömnen första natten i kaptenens kabyss!

Teach Då skall jag berätta för dig, rorsman, att jag känner mina män. Visst vill de ha guld, men vad är guld värt om det inte ackompanjeras av rom och kvinnor? Jag skall bjuda laget runt i kväll och sedan segla mot Venezuela och Maracaibo! Där finns det rom och kvinnor! Sedan följer de mig ända in i helvetets ändtarm!

rorsmannen Ni är åtminstone realistisk. Själv kan jag aldrig tacka nej till vare sig ett gott glas rom eller någon kvinna.

Teach (dunkar honom i ryggen) Nej, för du är man, och det är endast män jag vill ha, för att de såsom jag skall få känna att de är män! Styr stadigt, rorsman! Maracaibo och dess harem väntar!

Rorsmannen Jag tror ni har förtrollat mig, kapten.

Teach Vänta bara! Jag ska förtrolla hela världen, så att alla hav skall fyllas av legender om kapten Teach, piraten vars rike var det enda i historien utan gränser då det omfattade alla världens hav!

Scen 4.

I fonden en sandstrand och ett hav. Vajande palmer; en underbar karibisk strand i skymningen. Över lagunen mot stranden kommer kapten Teach med fyra män roende i en båt. Teach är nu fullt utvecklad: stort svart skägg, banditduk över pannan, stor pirathatt och stor röd sammetsrock med brett bälte med varjehanda pistoler och knivar instuckna däri.

Teach (vid rodret) Är det inte en härlig solnedgång, kamrater? Jag försäkrar er, att det här är världens vackraste plats. Ingen känner till den utom ni och jag.
(*båten kommer i land*) Och här ska vi begrava vår skatt så att vi kan komma tillbaka hit vid behov när vi vill pensionera oss själva.

Dick Är det säkert att vi får en femtedel var?

Teach Så säkert som amen i kyrkan! (*kommer fram på scenen, stampar i marken ett stycke långt fram till vänster.*) Här är rätta stället! Ingen har varit här sedan jag var här senast! Gräv nu, kamrater!

(*Harry och Dick sätter i gång med att gräva.*)

Vila er så länge, Tom och Jack! Här är lite rom! När de grävt halvvägs får ni ta över! (*räcker dem en plunta med rom. De dricker medan de andra gräver.*)

Dick (torkar svetten ur pannan) Hej! Drick inte ur allt! Spara lite åt oss!

Teach Rom finns det alltid, Dick! Du känner mina principer! På romfronten blir aldrig någon förfördelad av dem som arbetar under mig! Gräv nu på! (*Dick och Harry gräver.*)

Harry Nu vet jag hur slaverna som drog stenarna till Kheopspyramiden kände sig!

Dick Fast på den tiden fanns det nog ingen rom.

Harry Vi har inte heller fått någon rom ännu.

Teach Det räcker, grabbar! Avlösning! Ni är halvvägs!

Harry Äntligen! (*hoppas upp med Dick. De andra två fortsätter grävandet.*)

Dick Nå?

Teach Nå vadå?

Dick Var har du rommen?

Teach Det heter: var har ni rommen, Sir!

Dick (argt) Var har ni rommen, Sir!

Teach Inte den tonen, Dick. Vi är gamla polare.

Dick Du lovade oss rom!

Teach Jag vet det, Dick. Bli inte så hysterisk.

Dick Jag är inte hysterisk!

Teach Man får inte låta törsten efter alkohol ta kontrollen över en.

Dick Var är spriten!

Teach Såja, Dick, ta det lugnt.

Dick (går fram och tar Teach i kragen) Var har du rommen, sa jag, din snålvarg!

Teach (skakar Dick av sig, reser sig i hela sin fruktansvärda längd, kolugn) Jag beklagar, Dick, men Tom och Jack tycks ha druckit upp den.

Dick Vad säger du, din lögnartyrann! (*angriper. Teach har omedelbart en pistol i handen och skjuter ner Dick på fläcken.*)

Teach (till Harry) Beklagar. Självförsvar. (*blåser av pistolen och laddar om den.*)

Tom (*nerifrån*) Hallå! Här ligger någon!

Teach (*lugnt*) Bra. Då ligger han kvar.

Jack Vad är det för skjutande där uppe?

Teach Inget att bry sig om. Bara fortsatt och gräv.

Tom Det är ett helt lik!

Teach Ja, jag blev tvungen att skaffa en väktare för säkerhets skull.

Harry (*neråt*) Hallå, Tom och Jack! Kapten har just skjutit ihjäl Dick!

Teach Vill du inte ha en fjärdedel, Harry?

Harry (*rädd*) Javisst, men....

Teach Men vad då, Harry? (*tar fram pistolen igen*)

Harry Dick ville ju bara ha lite rom....

Teach Vill inte du det då?

Harry Jo, men Dick fick ju ingen, och ändå grävde han....

Teach (*skjuter kallt ner honom. Han ramlar ner i graven.*) En väktare för nästa gång.

Tom (*nerifrån*) Det är ju Harry!

Jack Vad står på, kapten?

Teach Ingenting att bry sig om. Jag skaffar bara lite väktare för nästa gång. Har ni kommit ner till kistan?

Jack (*rädd*) Ja, Sir. Ni tänker väl inte skjuta oss också?

Teach Nej men vad tror ni om mig egentligen? Är jag inte som en far för er? Vi ska ju dela skatten på tre! Kom upp och se till att kistan kommer ner!

Tom (*kommer upp*) Vi hade behövt ett extra handtag från Dick och Harry.

Teach De står till tjänst nu i all evighet i stället och för ädlare syften: de får vakta min skatt.

Jack (*kommer upp*) Vår skatt väl, Sir?

Teach Ja, naturligtvis, *vår* skatt. Bär nu ner den till liket och den andra kistan.

Tom Ni menar väl likena, Sir?

Teach Javisst, pluralis. Det blir ju minst tre.

Jack (*bär kistan med Tom*) Tre, Sir?

Teach Javisst! Kan du inte räkna, din sopprot? Ett skelett och två kroppar gör väl tre lik, eller hur?

Jack Men varför, Sir, måste ni skjuta ner Dick och Harry?

Teach Fråga inte så dumt, Jack.

Jack Jag ställde kapten en enkel fråga.

Teach Och du ska få svar när ni sänkt ner skatten.

Tom Håll käft och arbeta i stället, Jack.

Jack Vad menar du, Tom?

Tom Reta inte kapten Teach!

Jack Och hur skulle jag väl kunna reta kapten Teach?

Tom Genom att ifrågasätta hans handlingssätt, naturligtvis, din dumsnut! Sådant tål han inte!

Jack Och hur har väl jag ifrågasatt kaptenens handlingssätt?

Tom Håll då snattran om du inte vill bli nerskjuten du också! Vår enda chans är att hålla god min! Fattar du inte det?

Teach Är kistan på plats?

Tom Ja, Sir!

Teach Kom då upp, Jack, och skotta igen.

Tom Jack! Och jag då?

Teach (*riktar en pistol mot honom*) Du stannar där du är.

Tom På honom, Jack!

(Jack gör ett tafatt försök att anfälla kapten Teach, som skjuter ihjäl honom genast. Han ramlar ner i gropen. Teach drar sin andra pistol.)

Teach Jag beklagar, Tom. Nu får du göra de andra sällskap.

Tom Fan, kapten, det här är orättvist!

Teach Det skulle du ha sagt lite tidigare, Tom. Jag beklagar din uppstudsighet. Nu är det för sent. (skjuter ner honom. Han stannar i gropen.)

Såja. Nu får jag som vanligt fylla igen hålet själv. (börjar fylla igen gropen.)

Ack, dessa enkla sjömän, i sin dårskap ger de mig bara en massa onödigt extra arbete! (vilar sig) Hur kan någon vara så naiv att han kan tro att kapten Teach kan dela något på fem? Fem är ju odelbart. (fortsätter att skotta)

Nåväl, de fick sin läxa. Det kallar jag det gyllene snittet för kapten Teach!

Scen 5. Som scen 1.

Teach Nå, främling, där har ni några av legenderna om mig, och de är alla sanna till tusen procent! Hur fan tror ni nu att jag skulle kunna låta er leva?

gentlemannen Kapten Teach, jag är imponerad.

Teach (smickrad) Imponerad? Det gläder mig! Vill ni bli en av oss? Jag kan behöva en potatisskalare i köket. Givetvis blir det utan lön, men om ni sköter er får ni avancera. Vad finner ni speciellt imponerande i mina bravader och min ofelbarhet?

gentlemannen Det är svårt att säga. Jag vet inte om det är er blindhet, er dårskap eller er enfald.

Teach (uppbrusande) Vafalls?

gentlemannen Jag vill bara hjälpa er.

Teach Hjälpa mig? Och har jag bett om hjälp kanske?

gentlemannen Hela ert liv och hela er uppenbarelse skriker efter hjälp.

Teach (kallt och giftigt) Och i vilket avseende skulle jag, som aldrig nedlåter mig till att hjälpa någon, kunna vara i behov av någon hjälp?

gentlemannen Ni är vilsen och fast i er egen fälla.

Teach Ni sladdrar som en sån där jädra kväkare. Sälla er till grodorna och paddorna med ert kväkande skitprat! Ni är ju värre än en salvelsefull kvacksalvare! Smörj er själv där bak med era salvor! Smörj är för resten vad ni behöver!

gentlemannen (försiktigt som förut) Ni är er egen värsta fiende, och ni vet mycket väl att ni inte har någon chans i längden. Hela New England kommer att jaga er till döds förr eller senare.

Teach (vred) Tror ni inte jag vet det? Och vad kan ni göra åt saken?

gentlemannen (efter en paus) Jag kan hjälpa er på traven.

Teach Hur fan då?

gentlemannen Om ni bara ger mig fri lejd.

Teach (efter en paus) Vad fan menar ni egentligen?

gentlemannen Fan har ingenting med fallet att göra. Lämna fan utanför.

Teach Okey! Förklara er, hönshjärna!

gentlemannen (lågmlt, som förut) Jag ska försöka fatta mig kort. Om ni låter mig komma i land kan jag snart komma i kontakt med guvernören. Jag kan då berätta allt vad jag iakttagit hos er, tillståndet hos era män, bristen på mediciner, era begränsade förråd, er tilltagande nöd, det ständiga skörbjuggshotet, – jag vet nog att ni slänger varje skörbjuggspatient över bord; att ni kort sagt i själva verket bara är en skara desperata undernärda trashankar som egentligen ingenting högre önskar än att få komma i hamn och bli normala människor.

Teach (har lugnat sig) Så ni vill bli ilandsläppt till guvernören i Virginia?

gentlemannen Det är er enda chans. Endast jag kan rädda er.

Teach Vet ni vad som händer om ni får berätta vad ni vet om oss för guvernören?

gentlemannen Ni blir fria landkrabbor.

Teach Nej, din drummel, guvernören skickar ut hela New Englands flotta mot oss, mot vårt enda fartyg, bara för att utplåna oss från jordens yta!

gentlemannen Det gör han ändå, om inte jag kan få honom på bättre tankar.

Teach Du menar, din sluge fege oåtkomliga babian, att vi inte har råd att ta risken att inte ta chansen att ge er chansen till att få oss benådade?

gentlemannen Just det.

Teach Och hur många bland min flygande holländar-besättning där oppe tror du att vill bli benådade?

gentlemannen Säkert flera åtminstone.

Teach Ta risken och fråga dem! Majoriteten kommer genast att svara: Häng mig i rånocken hellre än att vi blir förstockade slavar i land! Ingen av dem vill veta av ditt förbannade samhälle! Det är ju samhället som gjort dem till vad de är och som tvingat dem till evigt heligt krig emot det tills döden tar dem!

gentlemannen Och ni själv, kapten Teach?

Teach Jag skulle vilja ställa er en fråga.

gentlemannen Var så god.

Teach (intimt) Hur kan någon vara så naiv att han kan tro att den här skräckpiraten här, känd som kapten Svartskägg, utbildad som understyrman Edward Teach, från Bristols ruskigaste värdshus, där den främsta ruljangsen var professionellt shanghajande på löpande band, världshavens mest illa beryktade och överbevisade massmördare, som till och med skryter om sina nidingsdåd, någonsin skulle kunna bli benådad av något lagstyrt samhälle?

gentlemannen Jag har lovat er en chans. Ingenting mer. Ni kan ta den eller missa den kanske enda chans ni någonsin kommer att få.

Teach Och er egen ställning?

gentlemannen Jag råkar faktiskt vara officer i flottan. Och så mycket känner jag flottan, att jag inser att det är flottan med dess ibland urartade hänsynslöshet som faktiskt även gjort sig skyldig till fenomenet som ni.

Teach Er grad?

gentlemannen Löjtnant, fast jag råkade vara civilklädd på grund av spionage hos spanjorerna.

Teach Namn?

gentlemannen Robert Maynard, till er tjänst.

Teach Löjtnant Robert Maynard, ni har gett mig och mina män en uppriktig chans. Jag vågar tro att den är uppriktigt menad emedan ni faktiskt visat någon förståelse för fenomenet mig, eller åtminstone visat ett ärligt försök. Därför skall även jag ge er en chans. Ingen ombord vet vem ni är utom jag. Jag skall inte ge besättningen någon befallning om er. Om ni kan ta er ut härifrån, över däck och iväg i en båt så är ni en fri man. Men jag tror inte att vare sig ni eller jag kommer att klara oss i längden.

gentlemannen Det är ändå värt ett försök.

Teach Som sagt, ni ville ge mig en chans. Varsågod och tag chansen.

Maynard (reser sig) Jag tackar er, Sir.

(efter en artig, respektfull bugning lämnar Maynard kabyn och går ut.)

Teach (efter en stunds begrundan) Det var den enda mannen jag någonsin stött på i mitt liv som behandlade mig efter förtjänst.

Epilog.

Hösten 1718 beordrade viceguvernör Spotswood i Virginia efter påtryckningar från plantageägare söderut löjtnant Robert Maynard ut på en expedition för att oskadliggöra kapten Svartskägg och hans verksamhet. Sjöslaget stod i Ocracokesundet utanför North Carolina i slutet av november. Kapten Edward Teach stupade i striden medan 13 av hans överlevande kamrater blev hängda. Endast en blev benådad för att omsider sluta som tiggare i London.

Som exotiskt postludium kan nämnas, att en amerikansk miljonär under 1970-talet, som bannlysts, utvisats och efterlysts i ett flertal engelsktalande länder, däribland självaste Ian Smiths Rhodesia, använde sin privatflotta på tre fartyg till att i Karibiska Havet besöka öar där han menade sig komma ihåg från ett tidigare liv som den värsta av pirater att ha grävt ner diverse skatter. Han hittade aldrig någon av dessa skatter. Hans fria buckanjärverksamhet på de sju haven kom sedermera av sig genom sin äldste sons, Quentin Hubbards självmord 1976 och genom sin hustrus inspärrande i fängelse för skattebedrägerier jämte ett antal av sina andra närmaste medarbetares liknande domar 1980. L. Ron Hubbard, som menade sig ha varit det Karibiska Havets främsta pirat i början på 1700-talet och senare Cecil Rhodes, och som grundade rörelsen Scientology på buddhism, kapitalism och science fiction, dog 1986 som en annan Citizen Kane helt isolerad på en för allmänheten okänd ort ute i Kaliforniens vildmark 74 år gammal.